

Det kan dessverre føre til at langt færre enn de som ville ha nytte av boken, leser den.

Olav Magnus S. Fredheim

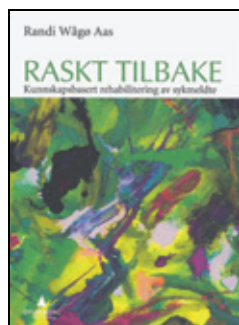
Nasjonalt kompetansesenter
for sammensatte lidelser
Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet

Svakt om rehabilitering

Randi Wågø Aas

Raskt tilbake

Kunnskapsbasert rehabilitering av sykmeldte.
213 s, tab, ill. Oslo: Gyldendal Akademisk, 2009.
Pris NOK 349
ISBN 978-82-05-39263-2

I reklamen for boken står det at den handler om «tilbakeføring eller rehabilitering av sykmeldte» og at hovedmålet «er å tilby et kunnskapsgrunnlag for denne type tjeneste». Temaet er altså høyst relevant

og aktuelt, men boken svarer ikke til forventningene. Målgruppen synes å være de som har liten kunnskap om helsevesenet, sykmeldingspraksis og sykefraværarbeid fra før, men som er interessert i dette.

Til tross for flere faktafeil kan forfatteren åpenbart sitt fag. Hun har imidlertid et språk som forlaget burde ha hjulpet henne mye mer med. En stor del av teksten består av selvsagtheter av typen: «Hjemmet er i vår kultur meget sentralt i den enkeltes liv. Hjemme- og fritidsarenaene kan være stedet der en henter energi til en krevende jobb, arenaer for livsglede, avkobling, fysisk aktivitet, trening, hobbyer og sosialt samvær med venner og familie.»; «Så lenge det finnes sykdom, og så lenge livet setter sine spor, kan vi altså ikke forebygge oss helt bort fra sykefraværproblemer.» osv. Til sammen gjør dette boken nærmest uleselig.

Dessuten er deler av boken allerede utdatert i og med innføringen av arbeidsavklaringspenger fra og med 1.3. 2010. F.eks. er retten til yrkesrettet attføring fjernet, det samme er retten til å anke et avslag. NAVs tilbud nå er å klarlegge arbeidsevne og eventuelt formidle hvilken som helst jobb, også deltidsjobb, og i motsetning til før, uten hensyn til lønn og status. Dette berøres ikke i boken. Den kan ikke anbefales til leger.

Håkon Lasse Leira

Arbeidsmedisinsk avdeling
St. Olavs hospital

Velskrevet om kvalitativ forskning

Aksel Tjora

Kvalitative forskningsmetoder i praksis

218 s, ill. Oslo: Gyldendal Akademisk, 2010.
Pris 285 NOK
ISBN 978-82-05-40545-5

Det er blitt vanlig å benytte kvalitative metoder innen medisinsk og helsefaglig forskning (1), og den internasjonale metode-litteraturen er omfattende. Det er likevel matnyttig med oppdaterte lærebøker som

gjenspeiler nåtidens teknologiske muligheter og norsk forskningsetisk rammeverk. *Kvalitative forskningsmetoder i praksis* er en slik bok. Forfatteren, Aksel Tjora, er professor i sosiologi ved Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet og har bred forskningsbakgrunn bl.a. innen helsetjenesten.

Boken består av sju kapitler. Etter et introduksjonskapittel om kvalitativ forskning omtaler Tjora observasjon, intervjuer og dokumentstudier, og dernest analyse, formidling og kvalitetskrav. Språket er enkelt og forståelig, og en vesentlig kvalitet ved teksten er alle de gode og illustrerende eksemplene. En egen og relativt omfattende ordliste er til hjelp for leseren som ikke er vant med begrepsapparatet innen feltet. Tjora viser hvordan valg av metode ofte er gjenstand for pragmatiske vurderinger, og han oppfordrer til større grad av kreativitet i planlegging av prosjekter. Det må være forskningsspørsmålene som bestemmer valg av metode og ikke omvendt. Han ser med uro på en ensidig vektlegging av intervjudata og peker på potensialet i å bruke observasjon som metode for å generere data. Vi tenker gjerne at kvalitative intervjuer må vare 1–2 timer, men Tjora argumenterer for at det i noen prosjekter kan være mer hensiktsmessig å gjennomføre kortere og fokuserte intervjuer.

Det gis aktuelle praktiske tips om bruk av teknologi for opptak av lyd og bilder og dataprogrammer for analyse av data. Kapitlet om analyse av kvalitative data presenterer en fremgangsmåte kalt stegvis deduktiv-induktiv metode (SDI), som kombinerer varhet for rådata og ambisjoner om å utvikle modeller eller fortolke data i lys av teoretiske perspektiver. Kapitlet om normer for kvalitet i kvalitativ forskning er litt knapt og kunne i større grad ha vært forankret i nyere bidrag innen dette feltet.

Kvalitative forskningsmetoder i praksis er en god innføringsbok i kvalitative forskningsmetoder. Den er velskrevet og rik på illustrerende eksempler og kan anbefales

for medisinstudenter og leger som har interesse for, planlegger eller gjennomfører kvalitative forskningsprosjekter.

Jan C. Frich

Avdeling for helseledelse og helseøkonomi
Institutt for helse og samfunn
Universitetet i Oslo

Litteratur

1. Frich JC. Kvalitative studier. Tidsskr Nor Lægeforen 2007; 127: 2649.

For elementært om følelser

Anna Kåver

Himmel, helvete og alt imellom

207 s. Oslo: Gyldendal Akademisk, 2010.
Pris NOK 265
ISBN 978-82-05-39856-6

Bry deg ikke om den pompøse tittelen, boken rommer langt fra så mye om livet. Dette er rett og slett en enkel, innføring i noe av vår viten om følelsene våre, og i noen enkle kognitive teknikker av typen «hvis du er lei deg,

tenk på noe hyggelig». I den svenske utgaven er undertittelen *Om känslor*. Den burde vært beholdt i den norske utgaven. En norsk bokkjøper vil kanskje ellers tro at det dreier seg om en oppbyggelig bok?

Den svenske forfatteren er psykolog og kognitivt orientert psykoterapeut. I forordet forteller hun at hun ville «skrive en glad, optimistisk, alvorlig, seriøs, vitenskapelig, rådgivende, kulturell vakker og lettlest bok om menneskets følelsesliv». Hun ønsker «å bidra til å øke din toleranse og din aksept av deg selv som et grunnleggende følsomt, irrasjonelt og svært menneskelig menneske. Først da blir du virkelig klok og fornuftig». Dette er svært store ord, og man venter seg i alle fall noe i denne gaten. I stedet får man en bok som presenterer en medisinsk leser for 90% selvsagtheter i et til dels vel intimiserende språk.

Innledningsvis gis en svært kort og overfladisk gjennomgang av teorier om følelser. Deretter går forfatteren i detalj igjennom én for én av våre viktigste følelser, gir dem navn og forteller hvordan vi viser dem til andre og hvilke tilleggsproblemer de kan gi oss når vi føler slik. Hensikten er å øke leserens følelsesbevissthet. Til slutt er det et kort og godt kapittel om hvordan man kan bruke enkelte enkle, kognitive teknikker for å prøve å påvirke egne, ubehagelige følelser.

Den er ikke egnet som lærebok om følelser for medisinstudenter eller leger, og